

El llenguatge Interrogatives indirectes (I)

13/X/1977

La intenció d'aquestes notes no és pas de fer una detallada exposició sobre les oracions subordinades anomenades interrogatives indirectes sinó únicament de veure els casos en què són indèdudament substituïdes per oracions relatives substantives i els punts de coincidència que hi poden arribar a tenir.

Tant les interrogatives indirectes com les relatives substantives són oracions subordinades que trobem sovint (esp les primeres) en funció de complement d'objecte del verb de l'oració principal. Si aquest verb expressa interrogació, dubte, ignorància, etc, en depèn una interrogativa indirecta. Si té un valor expositiu o indicatiu, en depèn una relativa substantiva (és a dir, equivalent a un grup nominal). Exemples del primer cas són Pregunteu-li què vol i No sé quina hora és; exemples del segon, Doneu-li el que vulgui i Agateu la que us agradi més.

La confusió —o interferència— entre aquests dos tipus de subordinades es manifesta en l'ús vacil·lant dels diferents termes amb què cal introduir-les: què i quin (quina, quins, quines) les interrogatives i el que (neutre) o allò que, i el que (la que, els que, les que). El tercer cas que també podria esdevenir problemàtic —quan es tracta de designacions personals—, en la pràctica no s'arriba a produir perquè el terme interrogatiu adequat, qui és alhora un relatiu usat en les oracions substantives: No sé qui vindrà i Recompensen qui s'ho mereix.

Fabra ja assenyalava l'ús indèdud dels termes el que, la que, etc., en lloc de quin, quina, etc. («conversa núm 94») i que és incorrecte de dir «Pregunta'ls la que volen» en lloc de Pregunta'ls quina volen. I hi afegia que parlant, per exemple, d'una cadira, Demana-la que tenen no vol dir el mateix que Demana quina tenen, ja que amb la primera d'aquestes proposicions, demanem què?: la cadira (que tenen), i amb la segona, demanem què?: quina cadira tenen. Però creiem que potser convindria advertir que si dues proposicions com Demana la que tenen i Demana quina tenen són totes dues correctes però amb significat diferent, es percep el verb demanar no ni es usat amb el mateix sentit. En el primer cas demanar vol dir «solicitar, requerir» i per això exigeix com a complement una relativa substantiva: en el segon significa «preguntar» i així el seu complement es una oració interrogativa indirecta.

Albert Jane